

De eerste SEALs

Het ongelooflijke verhaal van een
elite-eenheid in de Tweede Wereldoorlog

Patrick K. O'Donnell

BBNC uitgevers
Amersfoort, 2015

Inhoud

Voorwoord		9
Proloog		11
Hoofdstuk 1	‘Gaajtes in de bek van de leeuw’: de eerste gevechtdsduikers	15
Hoofdstuk 2	Terrein D	25
Hoofdstuk 3	De wedloop om een rebreather te ontwerpen	33
Hoofdstuk 4	Gevechtswemmers	41
Hoofdstuk 5	Silver Springs	51
Hoofdstuk 6	Gekke Yanks: het bruggenhoofd van de Maritime Unit in Egypte	57
Hoofdstuk 7	Piratenjachten en kerkelijke spionnen	69
Hoofdstuk 8	‘Marchanderen, omkopen, boetes, verdragingen, inspecties, gezeik’	75
Hoofdstuk 9	Treasure Island	81
Hoofdstuk 10	De <i>Yankee</i> , Operatie Audrey en de Laars	87
Hoofdstuk 11	‘Het kleine Pearl Harbor’	93
Hoofdstuk 12	De ultieme redding	97
Hoofdstuk 13	Terug naar Albanië	107
Hoofdstuk 14	Geen picknick	113
Hoofdstuk 15	Geen picknick; Het Kelly-plan	119
Hoofdstuk 16	Ossining	129
Hoofdstuk 17	Zwemmer en commando	135
Hoofdstuk 18	De Dupontmissie	153
Hoofdstuk 19	Deze missie was mij beloofd en ik wil die doen	157
Hoofdstuk 20	Gevangen in Wenen	169

Hoofdstuk 21	<i>Decima MAS</i> slaat terug	175
Hoofdstuk 22	Het 8e leger detachement	183
Hoofdstuk 23	Stella	191
Hoofdstuk 24	Indiana Jones	195
Hoofdstuk 25	Overleven	201
Hoofdstuk 26	Mauthausen	205
Hoofdstuk 27	Het laatste bedrijf	215
Hoofdstuk 28	God zegene Amerika	219
Hoofdstuk 29	Zonsondergang	225
Hoofdstuk 30	‘Dit is de allereerste keer dat ik in een film te zien ben’	229
Epiloog		233
De eerste SEALs na de oorlog		239
Dankbetuiging		251
Noten		253

Voorwoord

In de zomer van 1942 begon een uitzonderlijke groep mannen voor het eerst aan een experiment dat een verandering teweeg zou brengen in de moderne oorlogvoering. Een tandarts, een Hollywoodster, een Britse veteraan uit de Eerste Wereldoorlog, een archeoloog, Californische surfers, een student geneeskunde en zelfs voormalige vijanden van de Verenigde Staten sloten zich aan en werden de pioniers van de Amerikaanse Sea, Air en Land operaties. Zij combineerden het verzamelen van inlichtingen met speciale operaties en waren daarmee vergelijkbaar met de huidige Navy SEALs. Ze stonden bekend als de Maritime Unit [Maritieme Eenheid] en waren de eerste zwemmende commando's van Amerika, een eliteploeg van spionerende strijders en vechtende spionnen die hun tijd decennia vooruit waren. Technisch gesproken waren er in de Tweede Wereldoorlog geen SEALs, omdat die eenheid pas in 1962 werd geformeerd. Maar de Maritime Unit ontwikkelde tactieken, technieken en een filosofie waarmee een nieuwe standaard werd gezet en waarop de moderne US Navy SEALs voortbouwen en die het huidige slagveld vormgeeft. Geen enkele andere Amerikaanse eenheid deed in de Tweede Wereldoorlog iets dat hiermee is te vergelijken.

De mannen van de Maritime Unit hielden zich immer aan hun gelofte te zwijgen. Hun verhaal was geheim, verloren gegaan en begraven in kilometers rijksarchieven. Nu is de herfstschemering aangebroken voor de generatie van de Tweede Wereldoorlog en beginnen ook de laatsten van deze buitengewone mannen langzaam te verdwijnen.

Dit is hun verhaal.

Proloog

November 1942, Shoreham Hotel, Washington, D.C.

Op de kruising van Connecticut Avenue en Calvert Street in Washington D.C. staat het mooie Shoreham Hotel¹. Het indrukwekkende gebouw in art-decostijl uit 1930 kan bogen op 832 luxe kamers, verscheidene elegant gemeubileerde balzalen, eetzaalen met een hoog plafond en een weelderig ingerichte foyer die wordt verlicht door een groot aantal schitterende kroonluchters. Het hotel is voorzien van alles wat een kritische reiziger of zelfs een president zich maar zou kunnen wensen. Op verzoek van de staf van Franklin D. Roosevelt liet het hotel in alle stilte een speciale oprit en lift aanleggen voor de rolstoel van de president, waardoor het Shoreham het toneel werd van het eerste inauguratiebal van FDR. En vervolgens mocht het de inauguratiegala's van elke volgende president in de 20ste eeuw organiseren.

Het Shoreham heeft meer gasten gehad en aan meer activiteiten onderdak geboden dan in de geschiedenis is vastgelegd, maar op de avond van 17 november 1942 kwam een groepje mannen in het hotel bijeen om zich te gaan bezighouden met een activiteit die van directe en wezenlijke invloed zou worden op de krijgsmacht van de Verenigde Staten. Ze kwamen niet om te verblijven in een van de suites of te dineren in de eetzaal en zelfs niet om zich met een drankje te ontspannen in een van de foyers. In plaats daarvan kwamen ze bijeen rond het grote binnenzwembad van het hotel dat in die tijd een van grootste in Washington D.C. was.

Op die koude avond in november was Jack Taylor zich aan het voorbereiden op een demonstratie, terwijl bewakers voor de deuren van het zwembad gasten tegenhielden die naar beneden waren gekomen om een duik te nemen.² Taylor was een bekende tandarts uit Hollywood die

zijn praktijk tijdens de Tweede Wereldoorlog had gesloten om zijn land te dienen. Hij was een enthousiast zwemmer en avonturier die al zijn hele leven een voorliefde had voor wedstrijdachten, die solo de halve wereld was rondgezeild en vliegtuigen bestuurde. Taylor was iemand die niet van opgeven wist en ooit was hij ontsnapt uit een goudmijn in Alaska waarin hij na een aardbeving twee dagen opgesloten had gezeten. Na Pearl Harbor had Taylor zich aangemeld bij de marine die hem aanvankelijk een saaie post als tandarts op een schip gaf. Later wilde het zeer geheime Office of Strategic Services (OSS) hem rekruteren en Jack was als enthousiaste vrijwilliger daarbij in dienst gekomen.

Deze zwemdemonstratie leek in niets op wat Taylor ooit eerder had gedaan. Hij voelde met zijn tenen aan het water van krap 16 °C en zette een duikbril op, waarna hij zorgvuldig de slangen en beugels controleerde van de pas uitgevonden Lambertsen Amphibious Respiratory Unit (LARU), een ademhalingsapparaat voor onder water dat een doorbraak betekende en een voorloper was van SCUBA³, een aanduiding die Lambertsen had verzonnen en die hij later zou gebruiken voor de LARU. De LARU, aanvankelijk gemaakt van een oud gasmasker uit de Eerste Wereldoorlog en een fietspomp, was de eerste gesloten *rebreather* [herinademer] die gebruikt zou worden bij Amerikaanse militaire onderwateroperaties. Lambertsen vond de eerste rudimentaire LARU uit in de garage van zijn ouders en testte hem vervolgens in de vijvers en meren van New Jersey. In het zwembad van het Shoreham zou het OSS eindelijk een apparaat in handen krijgen waarmee de geallieerden konden wedijveren met de veel modernere en verder ontwikkelde militaire onderwateroperaties van de asmogendheden. Met de LARU zou Amerika de technologie in handen hebben die nodig was om een zeer doeltreffende Amerikaanse commando-eenheid te gaan opzetten die ten slotte alles zou doen: operaties te land, ter zee en in de lucht.

Taylor bevestigde de zuurstoftank en koolzuurwasser die hem in staat zouden stellen onder water adem te halen en sprong toen in het zwembad. Het water sloot zich om zijn lichaam en terwijl hij ondergedoken bleef en ademde met behulp van de LARU, zwom hij het ene baantje na het andere. Normaal uitademen onder water zou een hele reeks luchtbellen veroorzaken. Zo'n onmiskenbaar spoor kon de aanwezigheid van een duiker verraden. Maar dat teken van activiteit onder water bleef weg,

terwijl de toeschouwers Taylor zagen zwemmen zonder boven te komen om lucht te happen.

Tot het groepje mannen dat bij de test aanwezig was, behoorde ook de uitvinder van het apparaat, Christian Lambertsen, student geneeskunde. In de maanden daarop zou Lambertsen heimelijk betrokken blijven bij het testen en ontwikkelen van de LARU en zou hij heen en weer reizen tussen Washington D.C. en Philadelphia waar hij studeerde aan de universiteit van Pennsylvania. Omdat hij geheimhouding had gezworen, kon hij niemand – zelfs de decaan niet – de ware reden van zijn reisjes vertellen.

Naast Lambertsen stond kapitein-luitenant-ter-zee H.G.A. Woolley, een Brits marineofficier van de Royal Navy, uitgeleend aan het OSS. Gedurende enige tijd daarvoor had Woolley deel uitgemaakt van de persoonlijke staf van de Britse chef van Combined Operations en de Britse Joint Staff Mission in Washington. Generaal William J. Donovan koos hem persoonlijk uit om ‘te assisteren bij de bestudering van Britse trainingsmethoden voor uitvoerende commando’s en overvalgroepen’.⁴ Vóór de oorlog had Woolley in Hollywood gewoond, waar hij voor MGM en Paramount een succesvol scenarioschrijver was geweest. Het is waarschijnlijk dat Taylor en Woolley in dezelfde kringen verkeerden en al voor de oorlog bevriend waren. De bebaarde veteraan uit de Eerste Wereldoorlog bezat de dynamisch leiderschapscapaciteiten waarmee hij een vernieuwend idee kon oppakken om het te ontwikkelen tot een nieuwe vorm van oorlogvoering. Met erg weinig middelen bouwde hij snel een nieuwe organisatie op die het vergaren van inlichtingen en het voeren van oorlog voor de komende generaties zou veranderen.

Op die koude avond in november schreven Taylor, Woolley en Lambertsen geschiedenis. Hun succesvolle experiment in het zwembad van de Shoreham betekende het begin van een van de belangrijkste Amerikaanse militaire elite-eenheden – de US Navy SEALs.⁵

‘Gaafjes in de bek van de leeuw’: de eerste gevechfsduikers

19 december 1941, de wateren buiten de haven van Alexandrië

Stil drijvend op een diepte van 14 meter onder de oppervlakte, in het donkere, koude water van de Middellandse Zee, lanceerde de *Scirè* drie dodelijke *maiali* (varkens) die het machtssevenwicht in de Middellandse Zee zouden verstoren. Kikvorsman Luigi Durand de la Penne en zijn vijf metgezellen die op de *maiali* zaten, maakten deel uit van een speciale, Italiaanse commandogroep die bekendstond als de *Decima Flottiglia Mezzi d’Assalto*, kortweg *Decima MAS*. De eenheid die ruim een jaar eerder was opgericht, bestond uit Gamma-mannen (kikvorsmannen die speciaal waren getraind om onder water explosieven aan te brengen), een bataljon parachutisten en het San Marcobataljon, een speciale booteenheid die agenten afzette in vijandelijk gebied.

In het begin van de oorlog had de Italiaanse marine de Italiaanse *Auda*-klasse onderzeeboot *Scirè* van 709 ton aangepast om de ruim 7 meter lange en 1,6 ton zware torpedo’s af te zetten met hun gespecialiseerde SEAL-achtige teams die waren getraind om met de springladingen om te gaan en die te bevestigen op de aangemerkte doelen. De torpedo’s werden aangedreven door een elektromotor en bestuurd door twee kikvorsmannen die erbovenop zaten, waardoor ze onder water konden duiken. Voor deze gewaagde missie moesten de mannen met hun varkens bijna 2 kilometer onder water varen en onopgemerkt doordringen tot in het hol van de leeuw: de haven van Alexandrië, een van de zwaarst verdedigde geallieerde havens ter wereld, waar veel van de kapitale schepen van de Royal Navy geankerd lagen. Om hun doel te bereiken zouden de duikers voorzichtig en heimelijk door het doolhof van

torpedonetten en andere verdedigingsmiddelen moeten navigeren die de haven beschermden.

De Gamma-mannen werkten snel een maaltijd naar binnen en slikten pepillen voordat ze de onderzeeboot mochten verlaten. Op weg naar het dek vanwaar ze zouden vertrekken, gaf de commandant van de onderzeeboot, prins Junio Valerio Scipione Borghese, die ook het bevel voerde over *Decima MAS* en die bekendstond als de ‘Zwarte Prins’, elk van hen een ceremoniële trap onder hun achterste teneinde hun geluk mee te geven. De Zwarte Prins was grotendeels verantwoordelijk voor de ontwikkeling en leiding van de Italiaanse gevechtsoperaties onder water.

Heimelijk voeren de commando's door het water en ze naderden snel hun doelen. Geduldig wachtten De la Penne en de anderen die de varkens bestuurden, tot de geallieerden hun verdediging openden om drie Britse torpedobootjagers de haven te laten verlaten. De massieve rompen van de schepen van de Royal Navy doemden voor hen op, toen er ineens een kleine Britse motorboot uit het nachtelijk duister verscheen die lukraak een reeks dieptebommen in de haven liet vallen. Die ongerichte tactiek was bedoeld om duikers van de asmogendheden af te schrikken waarmee de Britten enkele maanden eerder te maken hadden gehad.⁶

Dreunende onderwaterexplosies teisterden de lichamen van de mannen en ‘deden [hun] benen pijnlijk trekken’.⁷ Onverschrokken naderden De la Penne en zijn kameraad de *HMS Valiant* toen alles verkeerd begon te lopen. Terwijl hij tussen de vele onderwaterobstakels door laveerde waarmee de haven was bezaaid, scheurde De la Penne zijn duikerspak en het ijsskoude zeewater kwam in contact met zijn huid. Ondanks de maanden van training om zijn lichaam bestand te maken tegen de elementen, begon onderkoeling haar tol te eisen. De kans op ontdekking werd nog groter toen het ademhalingsapparaat van zijn partner haperde en hij moest opduiken. De la Penne zat nu alleen op de gigantische torpedo, toen de schroef plotseling stopte doordat die verweekt was geraakt in een kabel. Omdat hij de kabel niet los kon krijgen, was hij gedwongen de enorme onderwaterspringlading met de hand te verplaatsen. De la Penne herinnerde zich: ‘[Ik moest] de torpedo uit alle macht door de modder meeslepen tot hij recht onder het schip lag. De modder was heel erg zacht waardoor ik niets kon zien, maar bij het slepen van mijn varken werd ik geleid door het geluid van een van de pompen aan

boord van het vijandelijke schip... Zeewater drong in mijn duikbril en ik moest het opdrinken om niet te verdrinken.⁸

Ondanks alle tegenslagen slaagde hij er op de een of andere manier in om de 230 kg zware explosieve lading TNT midden onder de romp van de *Valiant* vast te maken en de tijdontsteking te activeren. De varkens waren in die tijd het toppunt van techniek en een van de best bewaarde Italiaanse geheimen. Natuurlijk wilden ze niet dat het vaartuig in handen van de vijand viel. Ze waren uitgerust met een zelfvernietigingsmechanisme, maar De la Penne wist dat hij het bij deze gelegenheid niet hoefde te gebruiken, omdat de ontploffing het varken zou vernietigen. Hoewel zijn teamgenoten er niet in slaagden hun voornaamste doelwit, een Brits vliegdekschip, te vinden, konden ze hun mijnen bevestigen aan het slagschip *HMS Queen Elizabeth* en aan een grote Noorse tanker die de naam *Sagona* droeg. De Gamma-mannen hadden ook brandbommen bij zich om olie van de vernietigde tanker in brand te steken met als doel na de ontploffingen nog meer in de haven te vernielen.

Zonder lucht en uitgeput kwam De la Penne boven water. Toen een bemanningslid aan boord van de *Valiant* hem zag, bestookte het schip hem met een hagel van mitrailleurvuur, waardoor hij en zijn partner gedwongen waren zich over te geven. Ironisch genoeg werden beide mannen aan boord van de *Valiant* gebracht en opgesloten in een ruimte vlak bij de plaats van de springlading die ze net hadden aangebracht. Vijftien minuten voordat de explosieven moesten afgaan, verzocht De la Penne dringend de commandant, kapitein Charles Morgan, te spreken. Na inwilliging van het verzoek luisterde de commandant gespannen naar de Gamma-man die hem op de hoogte bracht van de ophanden zijnde ontploffing op zijn schip. De gesloten Italiaanse kikvorsman weigerde echter de plaats van de mijn te onthullen. Morgan, die geen zin had in spelletjes, gaf bevel de Italianen weer onder in het schip op te sluiten. Voordat ze hun bestemming hadden bereikt, scheurde een enorme ontploffing de romp van de *Valiant* open.

Gelijktijdige explosies weergalmden door de haven toen de kleefmijnen die aan de andere schepen waren bevestigd tot ontploffing kwamen. De *Sagona* verloor haar hele achtersteven. Een torpedobootjager, de *HMS Jarvis*, die naast de Noorse tanker voor anker lag, werd ook zwaar beschadigd net als veel andere vaartuigen in de buurt. De twee slagschepen, *Valiant* en *Queen Elizabeth*, zonken in een paar meter water waardoor